

”Haluan koko ajan kehittyä”

Muotisuunnittelijana tunnettu Ritva-Liisa Pohjalainen, 68, istuutui kymmenen vuotta sitten ammattikorkeakoulun penkille. Nyt hän tekee uutta uraa lasitaiteilijana – ja otti pankista lainaa järjestääkseen näyttelyn Kiinassa.

Muotisuunnittelijana kaiken saanut **Ritva-Liisa Pohjalainen**, 68, voisi viettää kaikessa rauhassa eläkepäiviä kotonaan Kallaveden rannalla. Tänä vieraista vastassa on kuitenkin yhä valtavalla tarmolla töitä tekevä nainen.

Kultaisen vaatepuun ja Kaj Franck -palkinnon saaneen taiteilijan kodissa on samaa veistoksellisuutta ja ylvyttä kuin tämän Linnan juhlista tutuissa iltapuvuissa. Yllättävää talossa on sinne hetkellisesti sijoitetun lasitaiteen määrä: ensimmäisenä silmiin pistää moniosainen, sinivalkoinen *Maamme*-teos sekä *Shanghai Inspirations* -sarjan leiskuvanpunaiset taidonnäytteet.

– Suurin osa töistäni on puhallettu Suomessa Nuutajärvellä, mutta osan olen tehnyt lasitaiteen Mekassa, Italian Muranossa, Pohjalainen kertoo.

Me tapamme hieman ennen kuin hänen kuopiolaisessa G12-galleriassa oleva näyttelynsä avautuu. Toistaiseksi vain harva tuote eläkeiän kynnyksellä uuteen ammattiin valmistuneen Pohjalaisen lasitaiteen.

Mutta kenellä meistä ei olisi mielipidettä esimerkiksi hänen Finnairin henkilökunnalle suunnittelemaan työasuista? Entä löytyykö tästä maasta sellaista keski-ikäistä tai keski-ikä ylittänyttä naista, joka ei olisi koskaan edes sovittanut Pohjalaisen suunnittelemaa valmisvaatteita?

KUN POHJALAINEN aloitti vuonna 2008 Savonia Ammattikorkeakoulun lasi- ja keramiikkamuotoilun linjalla, opiskelijat luulivat hänen tulleen heidän opettajakseen, ei opiskelutoveriksi.

Syyt muotisuunnittelijan uuteen alkuun olivat moninaiset.

– Olin saanut kasvatettua designerbrändini Riil'in isoksi ja siihen pisteeseen, että pystyin jättämään sen nuorille, tiimissään olleille seuraajilleni. Minulla itselläni on sisäänrakennettu ongelma. Haluan koko ajan kehittyä, oppia uutta ja viedä itseni äärimmilleen.

Tunnettuudestaan huolimatta Pohjalainen ei siis vain aloittanut kokeiluja uudella materiaalilla vaan hankki työskentelytavalle ensin vankan pohjan. Siirtymä opiskelijaksi oli iso harppaus.

Pohjalainen opetteli puhaltamaan ja hiomaan lasia sekä aloitti yhteistyön Nuutajärvellä toimivien lasinpuhaltajien kanssa. Aikaisempi CV avasi hänelle ovet myös lasinvalmistuksesta tuhannen vuoden ajan tunnettuun Muranoon.

– Olin kehitellyt suomalaisen naisen tarinaa piirroksiksi vuonna 2016 ja menin piirrosten kanssa tapaamaan maailman kuulua lasinpuhaltajan **Pino Signorettoa**. Hän innostui ja halusi aloittaa yhteistyön niin pian kuin mahdollista.

Pohjalainen kiinnostui lasitaiteesta jo lapsuudessaan.

– Äitini keräsi minulle näitä **Kaj Franckin** lasia. Yhden sain rippilahjaksi, hän kertoo haastattelun aikana kahvipöytää kattautsaan.

ESTEETIKKO Pohjalainen on ollut aina. Piikkutyttöä hän tuijotti ja tuijotti äitinsä lahjajavaasia ja haaveili, että oppisi työskentämään lasia myös itse.

Ompelijana ja vaatturina työskennelleen mummin kangastilkut toimivat Ritva-Liisan ja tämän siskon leikkikaluna. Myös isoisän puusepänerstas inspirooi lapsia.

– Kauneus ja luovuus ovat jotain sellaista, mitä ei rahalla saa. Vanhempani ja samassa pihapiirissä asuneet isovanhempani kannustivat meitä kokeilemaan eri materiaaleja ja saimme myös käyttää pienestä asti jopa ukin puukkoa.

Raahessa asuneen viisilapsisen perheen elämä ei ollut taloudellisesti äveriästä. Ritva-Liisan äidin vanhemmat olivat joutuneet tekemään urakalla töitä, jotta Ritva-Liisan äiti pääsi kauppakouluun ja sitä tietä kunnansihteeriksi. Pohjalaisen isä olisi

”Olen halunnut pysyä irrallaan kaikesta turhasta. Helsinkiin en ole halunnut muuttaa edes ammatillisista syistä.”

LEILA ITKONEN

Kuvat:TIMO HARTIKAINEN

halunnut opiskella arkkitehtuuria, mutta yksinhuoltajaksi jäänyt kymmenlapsisen perheen äiti ei pystynyt kustantamaan pojalleen koulutusta.

Kun Ritva-Liisa Pohjalainen pääsi Taideteolliseen korkeakouluun, hän harkitsi isänsä toivomaa sisustus-arkkitehtiliinjaa.

– Vaate- ja tekstiilisuunnittelu eli ikään kuin mummon perinnön jatkaminen vei voiton. Olin ommellut vaatteita kymmenvuotiaasta saakka myös kavereille ja pientä maksua vastaan.

Ensimmäisenä opiskelukesänä nuorelle taideopiskelijalle kelpasi työraahelaisella telakalla, jossa hänen isänsä toimi työnohtajana.

– Kun kerroin opiskelukavereilleni, että lähden kesäksi maalaamaan, he käsittivät, että teen jotain hienompaa. Tosiasiassa maalasin laivojen pohjia.

Toisena opiskeluvuonna Pohjalainen voitti vaatesuunnittelukilpailun, ja pian hän pääsi jopa suunnittelemaan Teinitalon nuorisomallistoa.

Henkseleitään vaatimaton nainen ei ole ikinä paukutellut. Pohjalaisen olemus on siro ja ääni hento.

Esimerkiksi julkisjuhlat eivät ole koskaan houkuttelleet häntä.

– Olen halunnut pysyä irrallaan kaikesta turhasta. Helsinkiin en ole halunnut muuttaa edes ammatillisista syistä. Täällä Kuopiossa elämä on määrättyllä tavalla helpompaa, ja taiteilijana olen jotenkin vapaampi. En ajattele mitään muut ajattelevat vaan keskityn työhöni.

LASITEOKSIAAN esitellessään Pohjalainen kertoo niiden työstämiseen liittyvistä prosesseista.

Jatkuu seuraavalla aukeamalla ▶▶▶

– Minulla on oltava aina joku sisäinen haaste. Tällä hetkellä sen tarjoaa lasi, Ritva-Liisa Pohjalainen sanoo. Karjalan tytär-lasiveistos kuvaa Pohjalaisen mummoa.